

Jalostustoimikunta tiedottaa

Suomessa asuvista bedlingtoninterriereistä on vuoden 2021 aikana todettu kolme tapausta joissa koiran maksasta on löytynyt kuparikertymiä, vaikka koira on suoran COMMD1-geenitestin mukaan vapaa geenivirheestä tai sen kantaja. Vaikka tiedossa on ollut jo pitkään, että COMMD1-geenin mutaatio ei ole ainut sairautta aiheuttava geeni bedlingtoninterriereillä, on (jalostus)koirien status koskien maksan kuparinkertymäsairautta tehty käytännössä yksinomaan kyseisen mutaation tunnistavien testien avulla. Isossa-britanniassa on jo vuosien ajan raportoitu tapauksista missä koiralla on todettu kuparikertymien aiheuttama krooninen hepatiitti, vaikka kyseisen koiran ei olisi pitänyt geenitestin tuloksen perusteella sairastua.

Suomessa todetut tapaukset käsittävät kaksi täysin erisukuista tuontikoiraa sekä toisen näistä Suomessa syntyneen jälkeläisen. Näiden koirien lähisukulaisissa on lisäksi ainakin kahdella koiralla maksa-arvo koholla, mutta arvon nousun syytä ei ole varmistettu maksabiopsialla. Kaikki koirat olivat toteamishetkellä oireettomia ja iältään 1-5 vuotiaita. Todetuista tapauksista kahdesta on lähetetty näytteet tutkimusryhmälle Isoon-Britanniaan (verinäyte sekä maksabiopsiapalat), kolmannen koiran näytteet eivät ehtineet mukaan tutkimukseen. Tutkimustuloksia ei ole virallisesti vielä julkaistu joten tapauksia ei vielä käsitellä tämän tarkemmin julkisesti.

Alaniiniaminotransferaasi (ALAT) on maksasolujen sisällä sijaitseva entsyymi, jota vapautuu verenkiertoon maksasolujen tuhoutuessa. Kaikki kolme tiedossa olevaa, Suomessa nyt todettua maksan kuparinkertymätapausta tuli ilmi, kun koirilta tutkittiin maksabiopsiapalat aiemmin todetun veren kohonneen ALAT-arvon vuoksi.

Jalostustoimikunta esittää uudeksi suositukseksi jalostusyhdistelmiä suunnitellessa, että kaikilta jalostukseen aiotuilta koirilta tutkittaisiin ennen jalostuskäyttöä verinäytteestä ALAT-entsyymipitoisuus. Tutkimus on verrattain edullinen (laboratoriokustannus esim. Movet 7,24e) erityisesti jos se tehdään samassa yhteydessä muun eläinlääkärikäynnin tai virallisten terveystutkimusten kanssa. Jos ALAT-arvon todetaan olevan korkeampi kuin kyseisen laboratorion/laitteen yläviiteraja, tulisi nousun syy lähtökohtaisesti selvittää ennen jalostuskäyttöä.

Lisätietoa bedlingtoninterriereillä todetuista kuparitoksikoositapauksista voit lukea mm. Bedlington terrier health groupin nettisivuilta www.bedlingtonterrierhealthgroup.org (annual reports 2020, 2021)

Terveisin jalostustoimikunta
ELL Sini Tuovinen
ELK Jenni Ruonio
Maria Pärnänen

Käytännön ohjeita koskien jalostustoimikunnan suositusta tutkia kaikilta jalostukseen käytettäviltä koirilta veren alaniinaminotransferaasi- eli ALAT-pitoisuus

- Määrittämisen muita mahdollisia nimityksiä ovat muun muassa ALT ja GPT. Eläinlääkärisi tietää yhden nimityksen perusteella mistä arvosta on kyse, sillä kyse on yhdestä yleisimmistä veriarvoista joita eläimiltä tutkitaan.

- Huomioi että ALAT tutkitaan lähes aina yleisten verinäytetutkimusten ohessa, joten arvo on saatettu tutkia jo jonkin toisen eläinlääkärikäynnin yhteydessä.
- Suositellaan että verinäytteen tutkimustulos ei olisi vuotta vanhempi astutushetkellä. Erityisesti nuorilla koirilla arvo olisi hyvä olla tutkittu mahdollisimman lähellä astutusajankohtaa.
- Jos veren ALAT-arvo on normaali eli kyseisen laboratorion/laboratoriolaitteen viiterajojen sisällä, estettä jalostuskäytölle ei lähtökohtaisesti ole. Huomattavaa kuitenkin on, että normaali ALAT-arvo ei täydellä varmuudella sulje maksan kuparinkertymäsairauden mahdollisuutta.
- Jos veren ALAT-arvo on koholla, sijoittuu valtaosa tapauksista seuraavien vaihtoehtojen alle:

1) ALAT-arvon nousu on väliaikainen. Esimerkiksi voimakkaat oksennus-ripulitaudit, haimatulehdus ja traumat voivat nostaa väliaikaisesti ALAT-arvoa. Vaikka ALAT-arvon nousu vaikuttaisi olevan ilmeisesti muusta kuin maksan sairaudesta johtuvaa, tulisi ALAT-arvo kuitenkin tutkia uudelleen koiran tervehtyttyä. Epävarmoissa tapauksissa suositellaan useampaa maksa-arvon kontrollointia. Jos arvo on palannut takaisin normaaliksi eli viiterajojen sisälle (ja pysyy normaalina) ja eläinlääkäriin arvion mukaan nousu johtui muusta kuin maksan sairaudesta, on koira yhtä turvallista käyttää jalostukseen kuin alunperin normaalin ALAT-arvon tutkimuksissa saanutta koira.

2) ALAT-arvo on pysyvästi tai toistuvasti koholla. Tällaisissa tapauksissa tulisi maksa-arvon nousun syy selvittää ennen jalostuskäyttöä. Maksabiopsioiden tutkiminen on ehdottomasti luotettavin tapa. Maksabiopsiatutkimus on luotettavin tapa määrittää koiran sopivuus jalostukseen maksasairauksien osalta. Jos maksabiopsiassa todetaan kuparikerymiä tai muuhun perinnölliseen tai perinnölliseksi epäiltyyn sairauteen viittaavaa, ei koira tulisi käyttää jalostukseen. Jos maksabiopsianäytteissä ei todeta perinnölliseen sairauteen viittaavaa, estettä jalostuskäytölle ei ole. Huomattavaa kuitenkin on, että maksabiopsiatutkimukseen ei takaa varmaksi sitä, etteikö koira voi periyttää jälkeläisilleen alttiutta sairastua maksan kuparinkertymäsairauteen.

Lisähuomioita:

- Yleisesti olisi suositeltavaa tutkia säännöllisesti ALAT-arvo myös koirilta, joita ei ole tarkoitus käyttää jalostukseen ja jos kohonnut arvo todetaan, selvittää syy yllä kuvatun ohjeistuksen mukaisesti.
- Jalostustoimikunta kerää Suomen bedlingtonkerhon kotisivuilla olevan kyselylomakkeen kautta tietoa tapauksista, missä bedlingtoninterrierillä on todettu pysyvästi tai toistuvasti koholla oleva ALAT-arvo. Tietoa tapauksista voi toimittaa myös suoraan jalostustoimikunnan sähköpostiin [sbkjtk @ gmail .com](mailto:sbkjtk@gmail.com)
- Jos koirasi kohonnut ALAT-arvo mitetityttää, sinulla on kysyttävää liittyen näihin suosituksiin tai muuta aiheeseen liittyvää asiaa, ota yhteyttä suoraan jalostustoimikuntaan sähköpostitse [sbkjtk @ gmail .com](mailto:sbkjtk@gmail.com)

Ohjeistuksen on laatinut eläinlääkäri Sini Tuovinen yhdessä muun jalostustoimikunnan kanssa.